

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Pörssisäätiön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi VM033:00/2014

Yleistä

Suomen Pörssisäätiö kiittää mahdollisuudesta lausua kotimaisen arvopaperimarkkinan kannalta merkittävästä esityksestä. Pörssisäätiö kiittää myös mahdollisuudesta osallistua asian käsittelyä seuranneen laajapohjaisen seurantaryhmän työhön kevätkesällä 2014. On valitettavaa, ettei seurantaryhmää ehditty kutsua enää koolle syksyllä 2014. Pörssisäätiö pitää hyvänä että valmistelutyön eri vaiheissa markkinaosapuolia on kuultu laajasti.

Selvitys- ja säilytystoiminnan organisoinnin muuttamista on harkittu Suomessa pitkään. Sen takia onkin harmillista, että esitys on lopulta jouduttu valmistelemaan kiireellisesti.

Lausuntopyynnössä pyydetään keskittymään yksityistä asiakaserottelua ja omistuksen julkisuutta koskeviin ehdotuksiin sekä välttämään aikaisemmin kesällä annetun lausunnon toistamista. Pörssisäätiö pyrkii pääosin noudattamaan toivetta. Pörssisäätiö kiittää, että aikaisemmin esitettyjä näkemyksiä on monelta osin huomioitu esityksessä.

Esityksestä

Esityksen tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista todetaan, että ”Osakkeenomistajan oikeudet määräytyisivät hallintarekisteröidyllä tilillä kuitenkin eri tavalla kuin suoraan hallitulla tilillä” (sivu 20/150). Pörssisäätiön kannalta osakkeenomistajien oikeuksien käsittelyä olisi kuulunut olla pääroolissa uudistusta arvioitaessa. Nyt tämä tärkeä näkökohta jäi julkisuusnäkökulman peittoon. Osakkeenomistajan perusoikeuksia ovat oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja oikeus saada osinkoa. Tehdyssä esityksessä Pörssisäätiön aikaisempia kommentteja on huomioitu avaamalla menettelyä, kuinka yhtiökokoukseen osallistuminen tapahtuu (laki osakeyhtiölain muuttamisesta 5 luku, sivu 122-123/150) ja määrittelemällä mitkä oikeudet kuuluvat kenellekin (laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta 4 luku 5 § 3 momentti, sivu 104/150).

Esityksen mukaan mahdollisuus lakisääteiseen ilmaissäilytykseen poistuu. Muutos koskettaa noin kymmentä prosenttia suomalaisista yksityissijoittajista.

Kun hallintarekisteröintimahdollisuus avautuu kotimaisille sijoittajille, siirtymisen eri säilytysmuotoon tulee tapahtua yksityissijoittajan aktiivisesta päätöksestä.

Esityksen mukaan viranomaiset ja liikkeeseenlaskijat saavat omistajatietoa pyynnöstä. Yksityissijoittajien kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että verottajan tiedonsaanti on varmistettu ja että tiedot tuotoista ja omistusmuutoksista tulevat esitetytynä veroilmoitukselle vähintään nykyisessä laajuudessa niin ettei sijoittajan itsensä tarvitse niitä toimittaa. Selkeyden vuoksi asian varmistamiseksi voisi lisätä myös ”arvopapereille maksetut tuotot” listaan asioista, joita sijoituspalveluyrityksen on toimitettava viranomaiselle (laki sijoituspalvelulain muuttamisesta 10 luku 3 a §, sivu 138/150).

Lopuksi

Säilytysmallin valinta on kotimaisen arvopaperimarkkinan kannalta merkittävä päätös. Esityksessä on päädytty omistuksen julkisuuteen kohdistuvien yhteiskunnallisten paineiden ja toisaalta kilpailun lisäämiseen ja monopolin purkamiseen pyrkivien muutoshalujen kannalta kalliilta vaikuttavaan kompromissiratkaisuun. Viranomaisraportoinnista syntyvät kustannukset on esityksessä järkevästi kohdistettu liikkeeseenlaskijoille ja säilytysketjulle, ei suoraan yksityissijoittajille. Silti loppujen lopuksi yksityissijoittajat yhtiöiden osakkeenomistajina ja säilyttäjien asiakkaina maksavat kustannukset.

Valmistelun johtavana näkökulmana on ollut yleisöjulkisuus. Myös säilytyksen monopolia puretaan. Esitettävä malli säilyttää suorarekisteröityjen omistusten osalta nykytilan ja tuo asiakaskohtaisesti eriteltyjen hallintarekisteröityjen omistusten osalta ajantasaista omistajatietoa. Jälkimmäisen ryhmän kohdalla omistajaluetteloon voidaan kuitenkin merkitä hallintarekisteröinnin hoitaja. Jatkuvasti säilytysketjussa päivitettävä omistustieto luo kustannuksia. Näin ei valitettavasti saavuteta kummankaan kilpailevan mallin parhaita hyötyjä. Toisaalta kompromissi ehkä tyydyttää keskeisiltä osin ristiriitaisia intressejä.

Pörssisäätiö laittaa jatkoa varten merkille tiedon siitä, että liputusasioihin palataan avoimuusdirektiivin muutosten yhteydessä keväällä 2015 ja kauppaparaportointiin MiFID II hankkeen yhteydessä keväällä 2016.

Helsingissä marraskuun 28. päivänä 2014

Suomen Pörssisäätiö

Sari Lounasmeri

toimitusjohtaja